

DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-267-3-72-78>

УДК 338.46

ВІДХОДИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ ОБ'ЄКТ

Манухіна М.Ю., Тацій І.В.

WASTE AS OBJECT OF ACCOUNT AND ANALYSIS

Manuhina M.Y., Tatsii I.V.

Масштаби та значущість проблеми відходів в економіці України пов'язані як з домінуванням ресурсоемних технологій, технологій з великою кількістю відходів виробництва, так і через відсутність протягом багатьох років ефективної політики управління відходами. Потребують удосконалення методи екологічної оцінки та рівень деталізації обліково-аналітичної інформації для проведення такої оцінки. У статті досліджено динаміку формування відходів в Україні. Розглянуто основні напрямки Національної стратегії управління відходами. Обґрунтовано, що розробка ефективної інформаційної системи на етапі впровадження системи управління відходами має як загальнонаціональне, так і регіональне значення. Підкреслено необхідність формування достовірних даних підприємствами різних форм власності для формування прозорої та об'єктивної інформації про відходи для реалізації п'ятиступеневої ієрархії управління відходами. Обґрунтовано необхідність врегулювання понять «відходи» та «безповоротні відходи» у нормативних актах. Уточнено методику обліку нормативних та понаднормативних безповоротних відходів на підприємствах. Розробка ефективної інформаційної системи на етапі впровадження системи управління відходами має як загальнонаціональне, так і регіональне значення.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення, відходи, п'ятиступенева ієрархія управління відходами, безповоротні відходи, нормативні відходи, понаднормативні відходи.

Постановка проблеми. Масштаби та значущість проблеми відходів в економіці України пов'язані як з домінуванням ресурсоемних технологій, технологій з великою кількістю відходів виробництва, так і через відсутність протягом багатьох років ефективної політики управління відходами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання еколого-орієнтованого управління відходами досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені Байер Е., Балацький О.Ф., Ворончук М.М., Галушкіна Т.П., Герасимчук З.В., Гринів К.С., Данилишин Б.М., До-

вжок Є.М., Карпінський Б.А., Мельник Л.Г., Мюррей Р., Нікітіна М.Г., Шпак П.Ф., Сухін О.І., Хвесик М.А., Хлобистов Є.В., Харічков С.К. та ін. Однак, їм досі потребують удосконалення методи екологічної оцінки та рівень деталізації обліково-аналітичної інформації для проведення такої оцінки.

Метою роботи є дослідження динаміки утворення відходів, у тому числі й небезпечних, в Україні, обґрунтування необхідності удосконалення стратегії, щодо їх управління, уточнення поняття «безповоротні відходи», удосконалення методики обліку нормативних та понаднормативних безповоротних відходів на підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основними принципами Державної політики України з управління відходами є «пріоритетний захист навколишнього природного середовища та здоров'я людини від негативного впливу відходів, забезпечення ощадливого використання матеріально-сировинних та енергетичних ресурсів, науково обґрунтоване узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства щодо утворення та використання відходів з метою забезпечення його сталого розвитку» [1].

Статистичні дані з утворення та поводження з відходами в Україні за період 2010-2019 р.р. наведено у таблиці 1 та на рисунку 1.

За 2014-2019 роки дані у табл.1 та рис.1 наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, а також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Обсяги утворених відходів за весь досліджений період значно перевищують обсяги утилізованих відходів. Найбільша кількість відходів вивозиться на сміттєзвалища.

Проаналізуємо динаміку обсягів утворених відходів в Україні по роках у табл.2.

Таблиця 1

Утворення та поводження з відходами в Україні у 2010-2019р.р.[2]

(тис.т)

Роки	Обсяг утворених відходів	Обсяг утилізованих відходів	Обсяг спалених відходів	Обсяг видалених відходів у спеціально відведених місцях та об'єктах	Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях та об'єктах
2010	422549,9	144866,6	1056,8	311649,0	13219983,9
2011	443795,5	153368,2	1039,2	251352,0	14372055,1
2012	446716,9	143110,3	1201,1	263562,6	14856638,5
2013	445262,1	146733,1	917,9	264665,6	15111636,2
2014	355000,4	109280,1	944,7	203698,0	12205388,8
2015	312267,6	92463,7	1134,7	152295,0	12505915,8
2016	295870,1	84630,3	1106,1	157379,3	12393923,1
2017	366054,0	100056,3	1064,3	169801,6	12442168,6
2018	352333,9	103658,1	1028,6	169523,8	12972428,5
2019	441516,5	108024,1	1059,0	238997,2	15398649,4

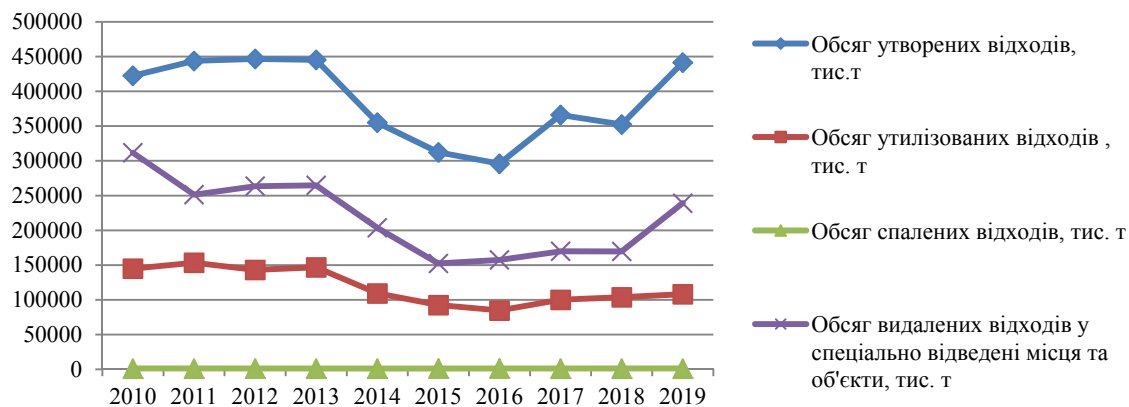

Рис. 1. Динаміка відходів в Україні у 2010-2019р.р.

Таблиця 2

Динаміка обсягів утворених відходів в Україні у 2010-2019 р.р.

Роки	Базисний темп росту обсягів утворених відходів, %	Цепний темп росту обсягів утворених відходів, %
1	2	3
2010	100,0	100,0
2011	105,7	100,7
2012	105,4	99,7
2013	84,0	79,7
2014	73,9	88,0
2015	70,0	94,7
2016	86,6	123,7
2017	83,4	96,3
2018	83,4	96,3
2019	104,5	125,3

Аналіз наведених даних дозволяє зробити висновки про збільшення обсягів утворених відходів у 2010-2012 роках та про зменшення їх динаміки на

протязі 2013-2018 років. Але ж така динаміка не є результатом управління відходами в Україні, а пов'язана зі зменшенням обсягів виробництва. Наприклад, індекс фізичного обсягу виробництва по регіонах в Україні у 2014 році склав 93,4%, а у 2015 році – 90,2%.

В Основних засадах державної екологічної політики зазначається, що «у структурі загальних обсягів відходів, що утворилися в державі, відходи I-III класів небезпеки становлять менш як 2% загальної кількості. В Україні частка гірничопромислових відходів (розкритих порід та продуктів збагачення корисних копалин) є високою – понад 75% усіх утворених відходів, з яких на відходи комунальної сфери припадає менш як 2%. Фактичні обсяги накопичених відходів перевищують ті, що відображені у статистичній звітності, оскільки збанкрутілі та непрацюючі підприємства, які раніше накопичили значні обсяги відходів, не враховуються під час проведення державних статистичних спостережень. Місця видалення відходів, які розташовані на території таких підприємств, негативно впливають на стан довкілля» [3].

Таблиця 3

Структура обсягу утворених відходів по регіонах України у 2018-2019 роках*

Регіон	Загальний обсяг утворення відходів у 2018 році, тис. т	Загальний обсяг утворення відходів, у 2019 році, тис. т	Структура утворених відходів у 2018 році, %	Структура утворених відходів у 2019 році, %
Всього по Україні	352333,9	441516,5	100,0	100,0
Вінницька обл.	1782,2	2711,2	0,5	0,6
Волинська обл.	555,4	668,1	0,2	0,2
Дніпропетровська обл.	243598,8	252234,5	69,1	57,0
Донецька обл.	24110,2	26407,9	6,8	7,0
Житомирська обл.	486,2	474,5	0,1	0,1
Закарпатська обл.	186,3	153,1	0,1	0,03
Запорізька обл.	5294,4	5403,3	1,5	1,2
Івано-Франківська обл.	1969,8	2991,7	0,6	0,7
Київська обл.	1394,0	1414,3	0,4	0,3
Кіровоградська обл.	37902,0	37410,3	10,8	8,5
Луганська обл.	557,5	443,4	0,2	0,1
Львівська обл.	2139,3	2047,1	0,6	0,5
Миколаївська обл.	2410,2	2327,3	0,7	0,5
Одеська область	728,5	638,8	0,2	0,1
Полтавська обл.	19825,72	97442,8	5,6	22,1
Рівненська обл.	484,2	519,9	0,1	0,1
Сумська область	852,2	863,8	0,2	0,2
Тернопільська обл.	1651,8	1062,6	0,5	0,2
Харківська область	1628,5	1752,3	0,5	0,4
Херсонська обл.	392,5	375,9	0,1	0,1
Хмельницька обл.	900,5	900,4	0,2	0,2
Черкаська обл.	1484,6	1259,6	0,4	0,3
Чернівецька обл.	308,0	318,7	0,1	0,1
Чернігівська обл.	717,4	695,9	0,2	0,2
м. Київ	973,7	999,1	0,3	0,2

*без урахування даних по тимчасово окупованим територіям.

Великі обсяги відходів та низький відсоток їх використання як сировини, що може повторно використовуватися, склали ситуацію, коли в Україні накопичився значний обсяг відходів, з яких значна частина акумулюється на сміттєзвалищах. В розвинутих країнах, на відміну від України, існує чітко визначена інфраструктура поводження з відходами. За відсутності такої інфраструктури в нашій державі втрачаються значні обсяги ресурсів, і водночас погіршується екологічна ситуація.

У таблиці 3 проведений аналіз структури обсягу утворених відходів по регіонах України у 2018-2019 роках.

Найбільша питома вага обсягів утворених відходів у 2018-2019 роках приходить на Дніпропетровську, Кіровоградську, Полтавську та Донецьку області, в яких зосереджена велика кількість промислових підприємств України.

Масштаби та значущість проблеми відходів в економіці України пов'язані як з домінуванням ресурсоемних технологій, технологій з великою кількістю відходів виробництва, так і через відсутність протягом багатьох років ефективної політики управління відходами.

Відсутність дієвого державного аудиту в Україні у сфері утворення, використання та утилізації відходів призвела до виникнення звалищ, які не є несанкціонованими та численних порушень законодавства під час поводження з відходами, у тому числі й з небезпечними. В Україні дуже низький рівень перероблення та утилізації відходів і високий відсоток їх захоронення на полігонах. Більша кількість з полігонів в Україні вже не може приймати відходи й не відповідає ні природоохоронним, ні санітарним нормам.

У 2017 році було прийнято Національну стратегію управління відходами в Україні, прийняття якої «полягало у необхідності вирішення критичної ситуації, яка склалася з утворенням, накопиченням, зберіганням, переробленням, утилізацією та захороненням відходів»[4].

Згідно з Директивою Європейського Парламенту та Ради 2008/98/ЄС про відходи: «управління відходами - збирання, перевезення, оброблення (включаючи відновлення та видалення), нагляд за такими операціями і подальший контроль, догляд за об'єктами видалення відходів після їх закриття, а також діяльність брокерів та дилерів» [5].

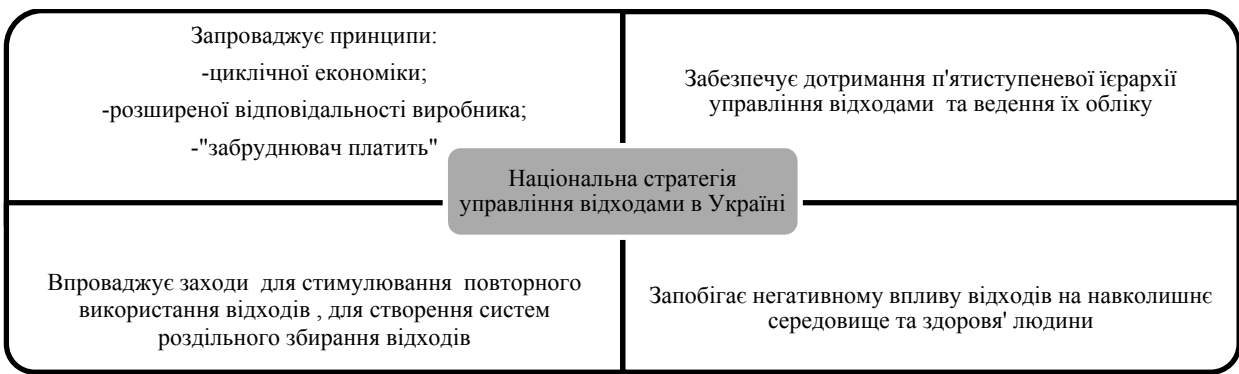

Рис. 2. Основні напрямки Національної стратегії управління відходами в Україні

Основні напрямки Національної стратегії управління відходами в Україні відображено на рис.2.

Національна стратегія управління відходами запроваджує принцип «відповідності засадам економіки замкненого циклу (англ. Closed-loop economy, Circulareconomy), це модель економічного розвитку, яка заснована на відновленні та раціональному споживанні ресурсів. Вона є альтернативою традиційній, лінійній економіці. Використовує економічні підходи з метою мінімізації негативного впливу на довкілля, безвідходного виробництва та досягнення цілей сталого розвитку» [6].

На рис. 3 схематично зображено п'ятиступеневу ієрархію управління відходами.

Рис. 3. П'ятиступенева ієрархія управління відходами

«П'ятиступенева ієрархія управління відходами базується на пріоритеті запобігання утворенню відходів, а якщо запобігти не вдається – докладаються зусилля для повторного використання, якщо і це неможливо - здійснюється рециклінг»[5].

Рециклінг передбачає: «повторне корисне використання відходів; виготовлення з вторинної сировини нових матеріалів і товарів; виділення з відходів корисних фракцій і утилізація того, що визнано безповоротними відходами; отримання енергії від спалювання або піролізу промислового і побутового сміття».

У разі неможливості рециклінгу відбувається або захоронення відходів, або їх знищення на спеціальному обладнанні за відповідними екологічним нормативам.

Розробка ефективної інформаційної системи на етапі впровадження системи управління відходами має як загальнонаціональне, так і регіональне значення. «Потрібен доступ до даних щодо ліцензій, дозволів, розміщення полігонів та сміттєзвалищ, актуальної інформації про забруднювачів та переробні потужності» [6].

Одним з принципів запровадження Національної стратегії управління відходами в Україні є розширення відповідальності виробника – «фінансовий і організаційний механізм спрямований на підтримку розробки та виробництва товарів, що повністю враховують та полегшують ефективне використання ресурсів впродовж усього їхнього життєвого циклу, включаючи їх відновлення, повторне використання, утилізацію без шкоди для вільного обігу товарів на внутрішньому ринку». Основна мета розширення відповідальності виробника - мінімізувати вплив відходів на довкілля.

На початку 1990-х років ХХ ст. у європейських державах розширюється відповідальність виробників стосовно політики поводження з відходами. Система РВВ дала змогу збільшити темпи переробки відходів та зекономити витрати на управління відходами.

Національна реформа управління відходами відповідає особливостям економіки України та європейському законодавству, при цьому, класифікація відходів повинна повністю відповідати стандартам ЄС. На цьому шляху є певні труднощі. Наприклад, й до тепер у вітчизняній практиці існують розбіжності у понятті «відходи».

Законом України «Про відходи» та Державним класифікатором відходів поняття відходів визначається наступним чином: «відходи - будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються у процесі людської діяльності і не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення», а небезпечні відходи, як «відходи, фізичні, хімічні чи біологічні, характеристики яких створюють чи можуть

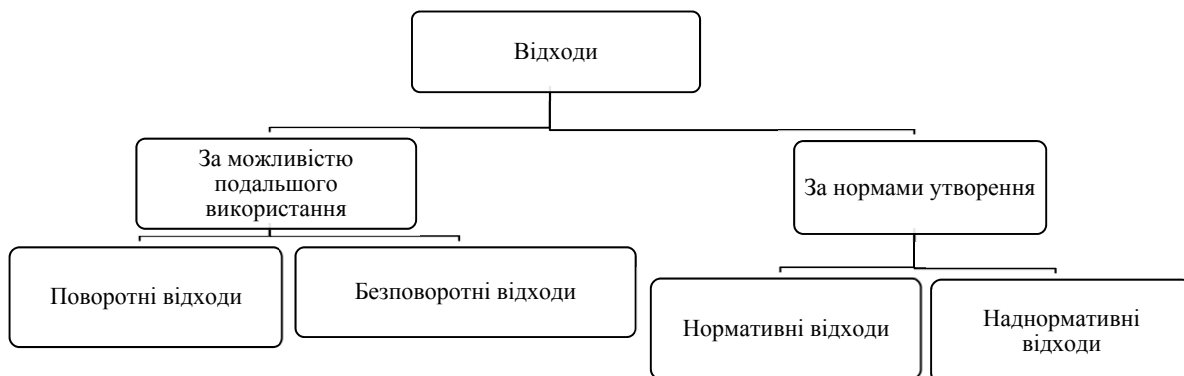

Рис. 4. Класифікація відходів у бухгалтерському обліку

створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними» [1, 7].

Таким чином, головною відзнакою відходів є те, що «вони втратили свої споживчі властивості, навіть частково» [1]. У бухгалтерському ж обліку матеріали, що утворилися при виробництві продукції та можуть бути використані повторно або ж реалізовані за ціною початкового ресурсу, відходами не визнаються. При цьому має значення розмежування відходів згідно класифікації, наведеної на рисунку 3.

Згідно п. 2.13 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів поворотними відходами виробництва є «залишки сировини, матеріалів, напівфабрикатів та інших видів матеріальних цінностей, що утворилися у процесі виробництва продукції (робіт, послуг), утратили повністю або частково споживчі властивості вихідного матеріалу (хімічні та фізичні) і через це використовуються з підвищеними витратами (зниженням виходу продукції) або зовсім не використовуються за прямим призначенням» [8].

Згідно того ж п.2.13 «безповоротними відходами вважаються відходи сировини та матеріалів, які у процесі виробництва повністю втратили свої корисні споживчі якості та не становлять цінності для підприємства: вони не можуть надалі бути використані на самому підприємстві або реалізовані. Такі відходи активом не визнають, оскільки підприємство не може отримати від них у майбутньому економічні вигоди і відображають в обліку тільки в кількісному вираженні. Оцінці ці відходи не підлягають».

Таким чином, можна зробити висновок про тождність понять «відходи» за Законом про відходи та поняттям «безповоротні відходи» за п.2.13 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів №2. На наш погляд, неоднозначність визначення понять повинна знайти врегулювання у нормативних актах.

Облік загальної величини отриманих безповоротних відходів повинен вестись за місцями їх виникнення та за конкретною продукцією.

Безповоротні відходи підлягають утилізації та списуються з балансу на підставі Акта, форма якого затверджується наказом по підприємству. Витрати на утилізацію відходів, на наш погляд, доцільно відносити до інших операційних витрат.

Для обліку безповоротних відходів на підприємствах використовують встановлені норми витрат згідно внутрішньогалузевим документам, ДСТУ, технічним умовам або технічним регламентам. Якщо зазначені нормативи відсутні, їх необхідно затвердити наказом по підприємству.

Нормативні безповоротні відходи – відходи, які виникають при виготовленні продукції, тому їх вартість включається до собівартості виготовленої продукції. В п. 331 Методичних рекомендацій з обліку запасів № 373 зазначено: «якщо пряме віднесення отриманих відходів на собівартість окремих виробів і замовлень є ускладненим, безповоротні відходи обліковують загальною масою за всією продукцією, а поділ їх на окремі вироби здійснюють пропорційно випущеній кількості продукції» [9].

Згідно ПКУ «в обліку з податку на прибуток операції з безповоротними відходами відображають за бухгалтерськими правилами, оскільки жодних коригувань фінансового результату до оподаткування не передбачено» [10].

Нормативні безповоротні відходина впливають на облік з податку на додану вартість, так як виникнення нормативних безповоротних відходів пов'язане з виробничим процесом. Відповідно, «матеріали у вигляді безповоротних відходів вважаються використаними в господарській діяльності платника податків, і нараховувати компенсуючі податкові зобов'язання в цьому випадку не потрібно» [п. 198.5, 10].

Наднормативні безповоротні відходи утворюються при перевищенні норм витрат матеріалів, встановлених технологією виробництва, вимог нормативно-технічної документації на виробничі обладнання, низькою кваліфікацією працівників тощо. Згідно з п.11 П(С)БО 9 «Запаси» «наднормативні безповоротні відходи включають до собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг)» [11]. Тобто на суму таких витрат робиться проводка: Дт 901 — Кт 20.

При розрахунку податку на прибуток коригувань фінансового результату за операціями з наднормативними безповоротними відходами не здійснюються.

В обліку з ПДВ, на підставі абз. «Г» п. 198.5 ПКУ нараховуються компенсуючі податкові зобов'язання на вартість матеріалів, що належать до наднормативних безповоротних відходів.

Податкові зобов'язання нараховують на вартість придбання матеріалів (п. 189.1 ПКУ).

Висновок. Таким чином, уточнення поняття «безповоротні відходи», удосконалення методики обліку нормативних та понаднормативних безповоротних відходів на підприємстві є завданнями подальших досліджень.

Л і т е р а т у р а

1. Закон України про відходи від 5 березня 1998 року № 187/98-ВР [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98%D0%B2%D1%80#Text>
2. Економічна статистика / Навколишнє природне середовище [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Закон України «Про Основні засади (стратегію державної екологічної політики України на період до 2030 року. Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
4. Розпорядження КМУ України від 08.11.2017 р. «Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text>
5. Директива Європейського Парламенту та Ради 2008/98/ЄС про відходи та скасування деяких Директив [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/news/31288.html>
6. Waste Management & Research // Waste Management & Research. -2010. -S.1-3. ISSN10.1177/0734242X09356145
7. Державний класифікатор відходів ДДК 005-96 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0089217-96#Text>
8. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом Міністерства України від 10.01.2007 р. № 2 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>
9. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджені наказом Міністерства України від 09.07.2007 р. № 373. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07#Text>
10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства України від 20.10.99 р. № 246. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

References

1. Zakon Ukrayini pro vidhodi vid 5 bereznya 1998 roku № 187/98-VR [Elektronnij resurs]. Rezhim dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98%D0%B2%D1%80#Text>
2. Ekonomichnastatistika / Navkolishnyeprirodne seredovishche [Elektronnijresurs]. Rezhimdostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. ZakonUkrayini «ProOsnovnizasadi (strategiyu derzhavnoyi ekologichnoyipolitikiUkrayininaperioddo 2030 roku. Elektronijresurs]. Rezhimdostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
4. Rozporyadzhennya KМУ Ukrayinivid 08.11.2017 r. «ProskhvalennyaNacional'noyistrategiyuipravlinnyavidhodomami v Ukrayinido 2030 roku» [Elektronnijresurs]. Rezhimdostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text>
5. DirektivaYevropejs'kogoParlamentutaRadi 2008/98/YeSprovidhoditaskasuvannyaadeyakhDirektiv [Elektronnijresurs]. – Rezhimdostupu: <https://mepr.gov.ua/news/31288.html>
6. WasteManagement&Research// WasteManagement&Research.-2010.-S.1-3.ISSN10.1177/0734242X09356145
7. Derzhavnijklasifikatorvidhodiv DDK 005-96 [Elektronnijresurs]. Rezhimdostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0089217-96#Text>
8. Metodichnirekomendaciyi z buhgalters'kogoobliku zapasiv, zatverdzeninakazomMinfinu Ukrayini vid 10.01.2007 r. № 2 [Elektronnijresurs]. Rezhimdostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>
9. Metodichnirekomendaciyi z formuvannyasobivartostiprodukciyi (robit, poslug) u promislovosti, zatverdzeninakazomMіnprompolitikiUkrayinivid 09.07.2007 r. № 373. [Elektronnijresurs]. Rezhimdostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07#Text>
10. PodatkovijkodeksUkrayinivid 02.12.2010 r. № 2755-VI. [Elektronnijresurs]. Rezhimdostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
11. Polozhennya (standart) buhgalters'kogoobliku9 «Zapasi», zatverdzenenakazomMinfinuUkrayinivid 20.10.99 r. № 246. [Elektronnijresurs]. Rezhimdostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

Manuhina M.Y., Tatsii I.V. Waste as object of account and analysis

The scale and significance of the waste problem in the Ukrainian economy is associated both with the domination of resource-intensive technologies, technologies with a large amount of production waste, and due to the absence, over a long period of time, of an effective waste management policy.

The issues of ecologically-oriented waste management have been studied by domestic and foreign scientists. However, the methods of environmental assessment and the level of detail of accounting and analytical information for such assessment still need to be improved.

Large amounts of waste and a low percentage of their use as reusable raw materials have led to a situation where a significant amount of waste has accumulated in Ukraine, much of which is accumulated in landfills. In developed countries, in contrast to Ukraine, there is a clearly defined waste management infrastructure. In the absence of such infrastructure in our country, significant amounts of resources are lost, and at the same time the environmental situation is deteriorating.

The lack of an effective state audit in Ukraine in the field of waste generation, use and disposal has led to landfills that are not unauthorized and numerous violations of the law during waste management, including hazardous waste. Ukraine has a very low level of waste processing and utilization and a high percentage of landfills. Most of the landfills in Ukraine can no longer accept waste and do not meet environmental or sanitary standards.

The methods of environmental assessment and the level of detail of accounting and analytical information for such an assessment require improvement.

The article examines the dynamics of waste formation in Ukraine. The main directions of the National Waste Management Strategy are considered. Both national and regional significance of the development of an effective information system at the stage of implementation of the National Waste Management Strategy has been substantiated. The need for the formation of reliable data by enterprises of various forms of ownership for the formation of transparent and objective information about waste for the implementation of a five-level hierarchy of waste management is emphasized. The necessity

of settling the concepts of "waste" and "irrecoverable waste" in normative acts has been substantiated. The method of accounting for normative and excess non-returnable waste at enterprises has been clarified.

Keywords: *accounting and analytical support, waste, five-level hierarchy of waste management, irrecoverable waste, regulatory waste, excess waste*

Манухіна Марта Юрїївна – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, marta.manukhina@gmail.com

Тацій Інна Валерїївна – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, docentiv3@gmail.com

Стаття подана 28.02.2021.